

SASSIT KESÄRETKELLÄ TURUSSA JA NAANTALISSA 13.8.2022

13.8. Lauantai

- 7.30** **Lähtö Helsingistä Kiasman tilausliikenteen laitur**
- 8.30** **Pysähdys Lohjan Pyhän Laurin kirkon edessä sekä Lohjan asema**
- 10.00** **Oppaan ja muiden osallistujien tapaaminen Turun Tuomiokirkon edessä**

Turun Tuomiokirkko / kirkkokortteli

- Samuel Cockburnin marmorinen muistomerkki sekä vaakuna,
- haudattu mm. Catharina Eriksdotter Slang, Karin Eriksdotter Slang, Helena Sass, Patric Ogilwie, Patrik Ogilvy, Elisabeth Ogilwie.

1600-luvulla Turun tuomiokirkossa oli kahdenlaisia hautoja kirkkorakennuksessa muurattuja ja kirkkotarhassa multahautoja. Halu tulla haudatuksi kirkkoon saattoi johtua osaksi siitä, että vielä tuolloin paholaispelosta johtuen ajateltiin olevan etua, kun viimeiselle tuomiolle nousi kirkon pyhien seinien sisältä. Kaikilla, joilla suinkin oli varaa hankkivat hautapaikan kirkosta. Muuratut haudat ostettiin yleensä sukuhaudoiksi, jolloin haudan omistaja oli velvoitettu pitämään hauta ja sen kohdalta kirkon lattia kunnossa.

Kirkkoon hautaus oli kirkolle hyvä tulonlähde, sillä hautapaikan (lägerstället) lisäksi aina kun hautaan haudattiin, kuului maksaa haudan multamaksu eli haudan avausmaksu (aikuiset 36-38 taaleria ja lapset puoleen hintaan). Muita hautaukseen liittyviä maksuja olivat erilaiset sielunkellojen (rignig, kläckorna) soitot. Soiton yksikkö oli puolen tunnin soitto, joko kaikilla viidellä kellolla (5 taaleria) tai kolmella suurimmalla eli sunnuntai kelloilla (3 taaleria). Myös ruumislaudan eli parien ja parivaateen (bährklädet) käytöstä maksu oli 6 äyristä 18 taaleriin. Joskus myös maksettiin kynttilöistä ja ruumissaarnasta.

Turun hirsipuumäki – muistomerkki

- kaupungin teloituspaiikka sijaitsi Kerttulinmäellä keskiajalta 1700-luvun lopulle saakka
- Aikaisemmin keskiajalla Kerttulinmäellä toimi Pyhän Kerttulin kiltatalo. Kiltatupa on sijainnut Kuninkaantien ja sen osan, Karjakadun, varrella, nykyisen Uudenmaankadun kohdalla. Kiltatuvan yhteydessä toimi kestikievari ja kirkko. Kievarissa vahvistettiin Suomen säätyjen osalta Kristian I Ruotsin kuninkaaksi.

Esim. Karin Eriksdotter Slangin mies Hartvig Henriksson till Voltis mestattiin 10.11.1599 siellä, sitten haudattiin Turun tuomiokirkkoon.

Turun keskiaikaiset päätuloväylät Hämeen Härkätie ja Suuri rantatie kulkevat kumpikin mäen juuresta, ja kummaltakin on ollut näkymä Hirttomäen laelle. Kukaan kaupunkiin tulija ei ole voinut välttyä näkemästä hirttopuuta ja siinä riippuvia rikollisia. Tämä oli ystävällismielinen muistutus siitä, ettei kaupungin ja kuninkaan lakia käynyt rikkominen.

Luostarikortteli ja Suurtori

Luostarikortteli oli yksi Turun neljästä keskiaikaisesta kaupunginosasta. Luostarikorttelin keskiaikainen kaupunkirakenne säilyi 1800-luvun alkuun asti: Turun palon jälkeen se korvattiin uudella ruutukaavalla. Ilmaisut ”täl pual jokke” ja ”tois pual jokke” viittaavat juuri tähän keskiaikaiseen korttelijakoon. Luostarikorttelin sijainti Vartiovuoren ja Aurajoen välissä, lähellä Tuomiokirkkoa, sijoitti sen kaupungin syntysijoille, tälle puolelle jokea.

Suurtori, joka oli keskiajan kaupungin sydän. Suurtorin varrella oli puisia aittoja ja kivitaloja kaupungin parhailla tonteilla. Torilla käytiin viikoittain kauppaa toripäivinä. Suuremmat markkinat pidettiin siellä ainakin kahdesti vuodessa, talviheikin markkinat tammikuun lopussa ja kesäheikin markkinat kesäkuun jälkipuolella. Torilla pantiin toimeen myös teloitukset ja häpeärangaistukset. Vuonna 1599 Kaarle-herttua mestautti torilla 14 aatelista Turun verilöylyssä. Mukana esi-isiämme.

Brinkkalan talo, joulurauhan julistus. Turun kummitustarinat.

12.00 Lounas Turun Linna/ Juhana Herttuan Kellari

Turun linna

Turun linna rakennettiin kalliosaarelle, joka sijaitsi strategisesti tärkeällä paikalla Aurajoen suulla. Sieltä pystytettiin valvomaan joen varren kauppapaikkoja ja Turkuun suuntautuvaa liikennettä. Se perustettiin alun perin Ruotsin kruunun hallintolinnaksi, mutta myöhemmin siitä tuli muun muassa Juhana III:n herttua-ajan renessanssilinna, Suomen kenraalikuvernöörin virka-asunto ja vankila.

14.00 Linja-autolla kohti Naantalia

Naantalin vanha kaupunki

Katukivet Naantalin vanhassa kaupungissa ovat nähneet – ja kuulleet - monenmoista kulkijaa. Birgittalaisnunnat, sukankutojat, kuvernöörit, karvarit ja porvarit, presidentit, omat esi-isämme.

Kierroksen aikana liikutaan vanhan kaupungin alueella, kävelymatkaa tulee 1-2 kilometriä. Kierroksen aikana kuullaan Naantalin historiasta, puutalojen tarinoista sekä nimistä, kuuluisista persoonista ja tutkitaan Naantalin vanhan kaupungin mutkitteliiviin kujiin. Naantalin historia on ollut vaiheikas ja pyyhkiytyipä kaupunki kerran jo melkein pois kartalta luostaritoiminnan lakattua.

- Kahvit vanhassa kaupungissa

Naantalin luostarikirkko (Armonlaakson luostari, lat. Vallis gratiae)

Vadstenan luostarin perustaman Pyhä Birgitan innoittamana saatiin Suomen Naantaliin oman birgittalaisluostari 1400-luvulla. Pyhän Birgitan alkuperäinen ajatus oli, että luostariin otettaisiin jäseniksi lähinnä ylhäisten sukujen naisia. Näiden oli sitten omalla elämällään luotava jumalaista ja siveellistä esimerkkiä tavalliselle rahvaalle.

Naantalissa ei tainnut koskaan olla kuninkaallisia muuta kuin ehkä vieraina, mutta sen sijaan Flemingien, Kurkien, Särkilahden, Kirveen, Jägerhornien varhaisia aatelisneitoja siellä kyllä oli.

15.30 Kahvit Cafe Amandiksessa

16.15 Linja-autolla Naantalista Turun Tuomiokirkon ja Lohjan Pyhän Laurin kirkon kautta Helsinkiin.